

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
PS 161/24	Kommunestyret	07.11.2024

Høring - hvordan kan tjenestetilbudet til den samiske befolkningen bli bedre

Ingress

Kommunal- og distriktsdepartementet lager en årlig stortingsmelding om samisk språk, kultur og samfunnsliv. I 2025 handler den om kommunene og fylkeskommunenes ansvar for tjenestetilbud til den samiske befolkningen. Kommunal- og distriktsdepartementet ber om innspill til meldingen.

Saksopplysninger

<https://www.regjeringen.no/no/tema/urfolk-og-minoriteter/samepolitikk/hvordan-kan-vi-fa-bedre-kommunale-tjenestetilbud-til-den-samiske-befolkningen/id3049559/>

Den årlige stortingsmeldingen om samisk språk, kultur og samfunnsliv skal i 2025 handle om kommunene og fylkeskommunenes ansvar for tjenestetilbud til den samiske befolkningen. Kommunal- og distriktsdepartementet ber derfor om innspill til meldingen.

I meldingen skal helse- og omsorgstjenester til eldre samer, barnevern og krisesentertilbud løftes fram, i tillegg til andre sosial- og velferdstilbud i regi av blant annet arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV). Meldingen vil omtale tilbud som bidrar til å styrke barn og unges samiske språk og identitet. Det er også aktuelt å gå inn i noen tema som ble løftet i de to siste årlige stortingsmeldingene, om kompetanse og rekruttering i barnehage, grunnopplæring og høyere utdanning og om folkehelse i den samiske befolkningen.

I Nordreisa er kvensk en viktig del av identiteten for mange, slik det er i hele Nord-Troms og Finnmark. Tjenestetilbudet til den kvenske befolkningen må også ivaretas av Regjeringen.

Økonomi

Ingen direkte økonomiske konsekvenser for kommunen

Vurdering

Nordreisa kommune er et møte mellom kvener, samer og nordmenn. Historisk sett framstår det kvenske, sjøsamiske og reindriftssamiske (gjennom sommerflyttingene) tydelig i næringstilpasninger, kultur og språk. Samisk språk har relativt få språkbrukere nå, kvensk språk minimalt, men stadig er det en levende samisk og kvensk identitet hos mange i Nordreisa. Det er en økt interesse og åpenhet generelt i samfunnet for identitet og røtter.

Nordreisa kommune ønsker at vår historie og kultur er med i videreutviklingen av samfunnet vårt, og at dette er tydelig også i ulike tjenestetilbud i kommunen.

Helse og omsorg: Kvensk og samisk identitet lever stadig i større eller mindre grad i befolkningens forestillinger, tankesett og tru. I møter med helse- og omsorgstjenester er mange sårbare og opplever kriser. Det er viktig at de ansatte har respekt og forståelse for den enkelte sitt livssyn, og ser hvordan dette kan være en ressurs i behandling og oppfølging. Da må helsepersonellet ha god utdanning og god forankring i lokalsamfunnet. Språkkompetanse er relevant i behandlingen/omsorgen for noen eldre med ulike skader som gjør at det opprinnelige morsmålet fungerer best. Vi har dette bare i liten grad og tilfeldig for samiskspråklige eldre.

Oppvekst: Foreldre ønsker å gi barna sine tilknytning til samisk og kvensk (finsk) språk og kultur. Konkret er det 47 elever som lærer samisk og 13 som lærer kvensk/finsk i grunnskolen i Nordreisa. Samisk er også populært i videregående i Nord-Troms. Den samiske avdelinga i barnehagen i Leirbukt er full. Mangelen på ansatte som har kompetanse i språk er et stort hinder for at barna får den tilknytningen til samisk/kvensk som mange foreldre åpenbart ønsker. Det er liten tvil om at bedre opplæring med stedlige lærekrefter og der fagene kan være en del av ordinær skole, er viktig for resultatet. Det vil også være viktig for identitetsutvikling at de ansatte i skole og barnehage har kompetanse nok til å kjenne igjen og formidle samiske og kvenske spor i kulturelle aktiviteter, næring, språk, matretter, stedsnavn med mer.

Storfamilien og slekta er tradisjonelt viktig i samiske og kvenske områder. Dette må møtes som en ressurstilgang. I familier der det er omsorgssvikt er det nødvendig å aktivt kartlegge og etterspørre omsorgsbidrag fra storfamilien. Igjen er kompetanse til å kunne se mulighetene og handlingsrommet viktig for de som behandler sakne og møter familiene. Rapporten fra forsoningskommisjonen vektla storsamfunnets åpenbare rolle og ansvar for et forsoningsarbeid. Men rapporten viste også at dette er et ansvar på alle nivå i det offentlige Norge

Kommunedirektørens innstilling

Nordreisa kommunestyre har følgende innspill til høringen om den årlige stortingsmeldingen om samisk språk, kultur og samfunnsnivå for 2025:

1. Meldingen må synliggjøre hvordan kommuner og fylkeskommuner kan bidra i forsoningsarbeidet gjennom daglig drift i sitt ordinære tjenestetilbud, under dette konkrete virkemidler til det i form av økonomi og kompetanseoppbygging.
2. Det må utvikles modeller og gis finansiering til å øke profesjonsansatte sin kompetanse i samisk og kvensk språk og kultur både i ordinær utdanning og etterutdanning. Desentraliserte modeller må bygge på studiesenter, språksenter og andre lokale institusjoner.
3. Det må lønne seg for de profesjonsansatte å ha denne kompetansen.

I Nordreisa er kvensk en viktig del av identiteten for mange, slik det er i hele Nord-Troms og Finnmark. Tjenestetilbudet til den kvenske befolkningen må også ivaretas av Regjeringen.

Kommunestyret 07.11.2024

Behandling

Innstillingen enstemmig vedtatt.

KS - 161/24 vedtak

Nordreisa kommunestyre har følgende innspill til høringen om den årlige stortingsmeldingen om samisk språk, kultur og samfunnsliv for 2025:

1. Meldingen må synliggjøre hvordan kommuner og fylkeskommuner kan bidra i forsoningsarbeidet gjennom daglig drift i sitt ordinære tjenestetilbud, under dette konkrete virkemidler til det i form av økonomi og kompetanseoppbygging.
2. Det må utvikles modeller og gis finansiering til å øke profesjonsansatte sin kompetanse i samisk og kvensk språk og kultur både i ordinær utdanning og etterutdanning. Desentraliserte modeller må bygge på studiesenter, språksenter og andre lokale institusjoner.
3. Det må lønne seg for de profesjonsansatte å ha denne kompetansen.

I Nordreisa er kvensk en viktig del av identiteten for mange, slik det er i hele Nord-Troms og Finnmark. Tjenestetilbudet til den kvenske befolkningen må også ivaretas av Regjeringen.